

5 SEM TDC PHI G 1**2016****(November)****PHILOSOPHY****(General)****Course : 501****[Logic (Indian and Western)]****Full Marks : 80****Pass Marks : 32 (Backlog) / 24 (2014 onwards)****Time : 3 hours***The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. উত্তর দিয়া/শুদ্ধ উত্তরটো বাচি উলিওরা : 1×8=8

Answer/Find out the correct answer :

- (a) অনুমানত তিনিটা / দুটা পদ থাকে।
Anumāna has three / two terms.

- (b) পৰিশেষ প্রণালী নিগমনাত্মক নে?
Is the method of residue deductive?

(Turn Over)

(c) নিগমন হৈছে প্রকল্পৰ তৃতীয় / চতুৰ্থ স্তৰ।

Deduction is the third / fourth stage of hypothesis.

(d) 'FESAPO' হৈছে ন্যায়ৰ তৃতীয় / চতুৰ্থ সংস্থানৰ বৈধ মূৰ্তি।

'FESAPO' is the third / fourth valid mood of syllogism.

(e) নৈব্যক্তিক বচন হ'ল উদ্দেশ্যবিহীন / সহস্বাত্মক।

Impersonal sentence is subject-less / relational proposition.

(f) তৰ্কবিজ্ঞানত দুই / চাৰি প্ৰকাৰৰ প্ৰতীক ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

In symbolic logic, two / four types of symbols are used.

(g) সাৰ্বিক বচনত উদ্দেশ্য / বিধেয় পদ ব্যাপ্ত হয়।

Universal propositions distribute subject / predicate term.

(h) নিহিতাৰ্থক বচনত \supset / \vee প্ৰতীক ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

\supset / \vee symbol is used for implicative proposition.

(Continued)

2. চমু টোকা লিখা (যি কোনো চাৰিটা) :

4×4=16

Write short notes on (any four) :

(a) আগমনৰ সমস্যা সম্পৰ্কে হিউমৰ মতামত

Hume's view on problem of induction

(b) ব্যতিৰেকী প্ৰণালীৰ অসুবিধা

Disadvantages of the method of difference

(c) বৈধতা আৰু সত্যতা

Validity and truth

(d) অনুমানৰ গঠন

Structure of Anumāna

(e) বিয়োজক বচন

Disjunctive proposition

3. ব্যাপ্তি কাক বোলে? ব্যাপ্তি কেনেকৈ প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পাৰি, ব্যাখ্যা কৰা।

2+10=12

What is Vyāpti? How can Vyāpti be ascertained? Explain.

অথবা / Or

হেত্বভাস কাক বোলে? বিভিন্ন প্ৰকাৰসহ স্বব্যভিচাৰ হেত্বভাস ব্যাখ্যা কৰা।

3+9=12

What do you mean by Hetvābhāsa? Explain Savyabhichāra Hetvābhāsa with its different kinds.

(Turn Over)

4. প্রতীকাত্মক তর্কবিজ্ঞানৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। প্রতীক ব্যৱহাৰৰ সুবিধাসমূহ কি কি? $4+7=11$

Explain the characteristics of symbolic logic.
What are the advantages of using symbols?

5. সত্যতা তালিকা প্ৰস্তুত কৰি তলৰ উক্তিসমূহ স্বতঃসত্য, স্বতঃমিথ্যা নে অনিৰ্দিষ্ট মান-বিশিষ্ট উক্তি নিৰ্ণয় কৰা : $3+3+3+2=11$

Construct truth table of the following and determine whether tautologies, contradictory or contingent expressions :

(a) $\sim(p \cdot \sim q) \equiv (\sim p \vee \sim q)$

(b) $(p \cdot q) \vee (\sim p \supset q)$

(c) $[(p \vee q) \cdot \sim p] \supset q$

(d) $p \supset (p \vee q)$

অথবা /Or

আধুনিক বিভাজন অনুসৰি বচন কেই প্রকাৰৰ? যৌগিক বচনৰ বিভিন্ন ভাগসমূহ উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰা। $3+8=11$

How many propositions are there, according to modern classification? Explain with examples, different kinds of compound proposition.

ভেনচিত্ৰ কাক বোলে? ভেনচিত্ৰৰ সহায়ত তলৰ যুক্তি দুটাৰ বৈধতা নিৰ্ণয় কৰা : $3+4+4=11$

What is Venn diagram? Test the validity of the following two arguments using Venn diagram technique :

(a) AAI—তৃতীয় সংস্থানত
AAI in Third figure

(b) EAE—প্ৰথম সংস্থানত
EAE in First figure

অথবা /Or

নিৰপেক্ষ ন্যায় বুলিলে কি বুজা? তলৰ যুক্তিকেইটাৰ বৈধতা নিৰ্ণয় কৰা : $3+4+4=11$

What do you mean by categorical syllogism?
Test the validity of the following arguments :

(a) সি চাকৰীটো পাবই, যিহেতু সি এজন খেলুৱৈ আৰু কেৱল খেলুৱৈসকল এই পদৰ বাবে যোগ্য।
He will get the job, for he is a player and only the players are eligible for the post.

(b) সকলো শিক্ষিত ব্যক্তি হয় বুদ্ধিয়ক, যিহেতু তেওঁ নহয় শিক্ষিত, সি বুদ্ধিয়ক হ'ব নোৱাৰে।
All educated men are intelligent, as he is not educated, he cannot be intelligent.

7. উদাহৰণসহ সহপৰিৱৰ্তন প্ৰণালী ব্যাখ্যা কৰা।

Explain the method of concomitant variation with examples.

অথবা /Or

প্ৰকল্প কাক বোলে? এল. এস. ষ্টেবিঙৰ মত অনুসৰি প্ৰকল্পৰ
ভাগসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

3+8=1

What is hypothesis? Explain different kinds of hypothesis after L. S. Stebbing.
